

International
Labour
Organization

CENTRUL
Parteneriat pentru
Dezvoltare

▶ Siguranță și Succes

Ghidul Îngrijitorilor și îngrijitoarelor de copii
în desfășurarea activității profesionale

Acest ghid a fost elaborat de către Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare în colaborare cu Organizația Internațională a Muncii, drept suport pentru Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova în procesul de implementare a Programului Național de extinderea a serviciilor de îngrijire.

► Bun venit!

Dacă îți dorești să devii un îngrijitor/ îngrijitoare de copii sau activezi deja în acest domeniu, dar intenționezi să-ți oficializezi activitatea, atunci acest ghid este pentru tine.

Pentru a înțelege mai bine care sunt cerințele legale pentru prestarea fiecărui serviciu în parte, au fost elaborate o serie de 4 ghiduri care vin drept suport pentru profesioniștii și profesionistele care doresc să presteze astfel de servicii, cât și pentru părinții a căror copii vor beneficia de ele:

Volumul I - Ghidul privind serviciile alternative de îngrijire a copiilor individualizate;

Volumul II - Ghidul privind serviciile alternative de îngrijire de tip familial;

Volumul III - Ghidul privind serviciile alternative de îngrijire a copiilor organizate de angajator la locul de muncă;

Volumul IV - Ghidul pentru părinții a căror copii beneficiază de serviciile alternative de îngrijire a copiilor;

Aici vei găsi informația de care ai nevoie pentru a oficializa activitatea de îngrijire a copiilor, pas cu pas. În mod specific, în acest ghid ne axăm pe **activitatea de îngrijire individualizată**, cunoscută și sub noțiunea de "bonă". Oficializarea activității de îngrijitor/îngrijitoare pentru servicii de îngrijire individualizată (bonă) poate fi un proces complicat și chiar descurajant uneori. Din acest motiv, acest ghid a fost conceput pentru a oferi suport, explicând în detalii unde și cum să-ți oficializezi activitatea. Fiecare etapă este clar descrisă și ușor de urmat, pentru ca tu să te simți în deplin control și să înțelegi procesul în totalitate. Vei afla exact ce trebuie să faci și care sunt documentele necesare, conform legislației în vigoare, care îți vor permite să ai o activitate legală și recunoscută. Te vom ghida prin întregul proces, de la obținerea certificărilor și autorizațiilor necesare, până la încheierea contractelor și înregistrarea ca angajator sau prestator de servicii de îngrijire. Acest ghid îți oferă toate instrumentele necesare pentru ați oficializa activitatea în mod profesionist și responsabil. Indiferent dacă începi de la zero sau vrei să-ți aduci activitatea de îngrijire a copiilor la nivelul următor, acest ghid este aici pentru tine. Recunoașterea și oficializarea activității tale vor aduce beneficii atât pentru tine, cât și pentru cei cărora le acorzi îngrijire.

Să începem această călătorie profesională împreună!

▶ Cuprins

Introducere	4
Cine este eligibil pentru această profesie?	7
Oficializarea activității de îngrijire individualizată a copiilor	10
▶ PASUL 1. Înregistrarea în sistemul de asigurări	12
▶ PASUL 2. Pregătirea dosarului pentru a obține patenta	13
▶ PASUL 3. Depunerea dosarului pentru eliberarea patentei	16
▶ PASUL 4. Înregistrarea și informarea despre serviciile alternative de îngrijire a copiilor	17
▶ PASUL 5. Desfășurarea activității de îngrijitor/îngrijitoare	17
Anexe	22

► Introducere

Activitatea de îngrijitor/îngrijitoare în legislația națională

În anul 2022, în Republica Moldova, prin **Legea Nr. 367/2022**, au fost reglementate pentru prima dată trei tipuri de servicii alternative de îngrijire a copiilor: (i) servicii de îngrijire organizate de angajator la locul de muncă, (ii) servicii de îngrijire individualizată și (iii) servicii de îngrijire de tip familial, acestea fiind destinate copiilor cu vârsta de până la 3 ani. Potrivit legii, serviciile alternative de îngrijire a copiilor sunt complementare și discreționare, ele nu substituie instituțiile de educație antepreșcolară și/sau de învățământ preșcolar prevăzute în Codul educației și nu reprezintă una dintre formele de asistență socială prevăzute în actele normative din domeniu.

Instrucțiunile privind punerea în aplicare a prevederilor legislative au fost aprobate prin HG **nr. 572/2023**. Conform prevederilor legii, aceste servicii pot fi prestate exclusiv de către un îngrijitor calificat/îngrijitoare calificată de copii. Conform legii menționate anterior, îngrijitorul/îngrijitoarea de copii este:

Îngrijitor calificat/îngrijitoare calificată de copii - persoană fizică cu formare profesională, care posedă cunoștințe și abilități necesare de îngrijire a copilului cu vârsta de până la 3 ani, ce corespund cel puțin nivelului 3 al Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova, și care intenționează să desfășoare unul dintre tipurile de servicii alternative de îngrijire a copiilor, menționate la art. 5 din Legea nr. 367/2022.

Profesia de îngrijitor/îngrijitoare de copii este introdusă și în Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-2021), aprobat prin Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 11/2021, la grupa de bază 5311 - **Personal de îngrijire a copiilor**:

Codul ocupației	Tipul ocupației
531101	Guvernant/guvernantă
531102	Îngrijitor/îngrijitoare de copii (dădacă)*
531103	Îngrijitor/îngrijitoare de copii **

*Ocupația se referă la prestarea serviciilor de îngrijire a copiilor în creșe, grădinițe, instituții rezidențiale, centre comunitare de educație timpurie.

**Ocupația se referă la prestarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor.

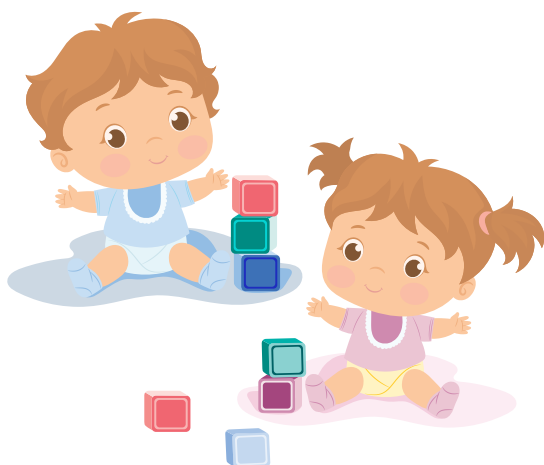
Ca oricare altă profesie, cea de îngrijitor/îngrijitoare se bazează pe un standard ocupațional și de calificare bine definit, care stabilește cerințele și competențele necesare pentru a desfășura acest tip de muncă, și anume Standardul de calificare pentru îngrijitor/îngrijitoare de copii (Domeniul de formare profesională: 922 Îngrijirea Copiilor Și Tinerilor) și Standardul de ocupare pentru îngrijitor/îngrijitoare de copii (Cod CORM: 531103). Acestea asigură un nivel minim de pregătire și cunoștințe în domeniul îngrijirii persoanelor, promovând astfel o îngrijire de calitate și sigură pentru beneficiari. Standardul ocupațional și de calificare pentru îngrijitor/îngrijitoare include aspecte precum:

- 1) Asigurarea integrității și securității copilului
- 2) Realizarea activităților de igienă corporală a copilului, inclusiv formarea deprinderilor de igienă corporală la copil
- 3) Menținerea condițiilor mediului favorabil sănătății copilului
- 4) Realizarea alimentației copilului
- 5) Contribuirea la formarea abilităților de bază ale copilului (abilități motrice, socio-emoționale, de comunicare, de comportament)
- 6) Realizarea activităților recreative și ludice

- 7) Acordarea primului ajutor în situații de urgență
- 8) Acordarea îngrijirilor copilului cu afecțiuni curente
- 9) Realizarea activităților de sprijin a copilului cu boli cronice/nevoi speciale

În Anexa 1 al prezentului ghid, vei putea găsi mai multe resurse informaționale care te vor ajuta să îți dezvolti capacitățile cu privire la subiectele menționate mai sus.

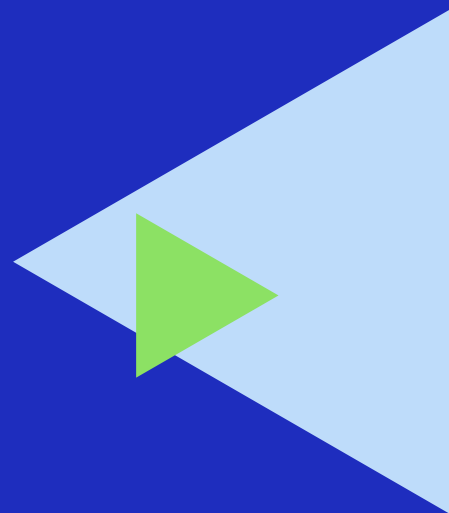
De ce utilizăm termenul de ”îngrijitori/îngrijitoare” și nu ”bone”?

Activitatea de îngrijitor/îngrijitoare ce prestează servicii de îngrijire individualizată este similară cu activitatea bonelor. Cuvântul "bonă" este considerat a fi sexist, întrucât este în mod implicit de gen feminin, sugerând că această activitate ar trebui să fie atribuită exclusiv femeilor. Prin utilizarea acestui termen, poate fi perpetuată o percepție eronată că doar femeile sunt potrivite sau calificate pentru acest job, excluzând în mod implicit bărbații care doresc să fie îngrijitori profesioniști. Este important să recunoaștem că îngrijirea copiilor nu trebuie să fie atribuită în mod exclusiv femeilor și că bărbații pot fi la fel de competenți și afectuoși în această activitate. Pentru a contracara această percepție și pentru a promova egalitatea de gen, în legislație a fost introdus termenul de "îngrijitor/îngrijitoare de copii". Această schimbare lingvistică are scopul de a

sublinia faptul că atât femeile, cât și bărbații pot desfășura activitatea de îngrijire și supraveghere a copiilor în mod profesionist și competent. Astfel, se transmit mesaje valoroase de egalitate și non-discriminare de gen, deschizând calea pentru oricine dorește să profeseze în acest domeniu, indiferent de genul lor. Este important să recunoaștem că calitățile, abilitățile și competențele individuale ar trebui să fie criteriile principale în evaluarea unei persoane pentru postul de îngrijitor/îngrijitoare de copii, nu genul. Schimbarea terminologică în legislație este o inițiativă importantă pentru a depăși stereotipurile de gen și pentru a promova echitatea și diversitatea în această activitate.

**Cine este eligibil pentru
această profesie?**

► Cine POATE fi îngrijitor sau îngrijitoare de copii?

Este în drept să exercite profesia de îngrijitor sau îngrijitoare de copii persoana care îndeplinește toate condițiile de mai jos:

- este calificat/ă în domeniul îngrijirii copiilor cu vârsta de până la 3 ani*;
- are vârsta minimă de 16 ani;
- nu este condamnată pentru săvârșirea unei infracțiuni sau contravenții care ar face-o incompatibilă cu exercitarea activității de îngrijitor/îngrijitoare de copii;
- este aptă din punct de vedere medical și psihologic.

*Se consideră că persoana este calificată în domeniul îngrijirii copiilor cu vârsta de până la 3 ani dacă atestă oricare din următoarele studii:

- a) studii superioare în domeniul educației, sănătății, asistenței sociale;
- b) studii profesionale tehnice secundare în domeniul educației, sănătății, asistenței sociale;
- c) certificat de studii gimnaziale/certificat de studii liceale/diploma de bacalaureat/atestat de studii medii de cultură generală/studii superioare sau un alt act de studii echivalent, recunoscut de autoritatea competentă și actul de studii ce confirmă specializarea în domeniul îngrijirii copiilor.

► Important!

Pînă la 17 mai 2025 persoanele pot activa în calitate de îngrijitor/îngrijitoare de copii fără calificarea în domeniul îngrijirii copiilor cu vârsta de până la 3 ani. Această perioadă este oferită ca una de tranziție pentru ca persoanele care nu au studii în domeniul **educației, sănătății sau asistenței sociale** pentru a reuși să absolvească cursurile specializate de îngrijire a copiilor.

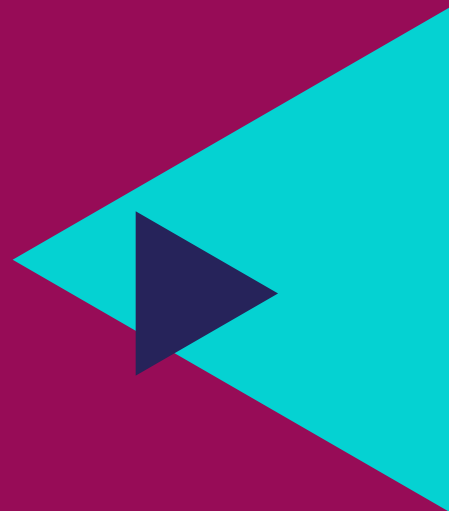
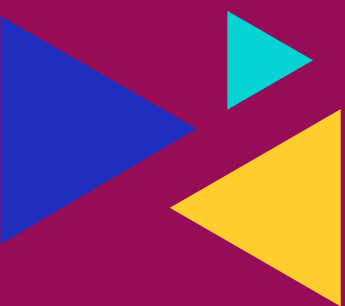
► Cine NU POATE fi îngrijitor sau îngrijitoare de copii?

Nu poate exercita profesia de îngrijitor sau îngrijitoare de copii persoana care se regăsește în cel puțin una dintre caracteristicile de mai jos:

- ✘ a fost condamnată pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni sau contravenții contra vieții și sănătății persoanei, contra familiei și copiilor, privind viața sexuală, contra libertății, cinstei și demnității persoanei;
- ✘ locuiește împreună cu persoane care au fost condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni sau contravenții contra vieții și sănătății persoanei, contra familiei și copiilor, privind viața sexuală, contra libertății, cinstei și demnității persoanei, conform declarației pe propria răspundere, în cazul serviciilor alternative de îngrijire a copiilor organizate la domiciliul/reședința temporară a îngrijitorului/îngrijitoare;
- ✘ este decăzută din drepturile părintești prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă;
- ✘ suferă de boli transmisibile și/sau tulburări mintale;
- ✘ este dependentă de substanțe psihotrope sau stupefiante și/sau de plante ori substanțe cu proprietăți psihoactive; în cazul serviciilor alternative de îngrijire a copiilor organizate la domiciliul/reședința temporară a îngrijitorului/îngrijitoare, prevederile se aplică și pentru membrii de familie sau alte persoane care locuiesc cu aceasta;
- ✘ a aplicat violență fizică sau psihică față de copii, caz documentat în modul corespunzător de autoritățile abilitate;
- ✘ în privința acesteia s-a aplicat, pe o durată stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă, interdicția de a desfășura activitate de îngrijitor/îngrijitoare, activitate didactică sau altă activitate ce presupune contactul direct cu copii;
- ✘ în privința acesteia a fost instituită măsura de ocrotire judiciară (curatelă, tutelă (art. 102-105 Cod Civil al RM, ocrotire provizorie(art. 97-101 Cod Civil al RM), mandat de ocrotire în viitor(art. 76-91 Cod Civil al RM), contract de asistență(art. 74, 75 Cod Civil al RM).

Oficializarea activității de îngrijire individualizată a copiilor

În capitolul ce urmează vom descrie etapele de oficializare a activității de îngrijire individualizată a copiilor cu vârsta de până la 3 ani, aceasta fiind una dintre cele trei tipuri de servicii alternative prevăzute în cadrul legal național.

Serviciile alternative de îngrijire individualizată a copiilor (în continuare – servicii de îngrijire) reprezintă serviciile organizate la domiciliul/reședința copilului de către îngrijitorul calificat/îngrijitoarea calificată de copii (în continuare – îngrijitor/îngrijitoare), în conformitate cu art. 5 alin.(1) lit.b) și art. 8 din Legea nr. 367/2022 cu privire la serviciile alternative de îngrijire a copiilor.

Pentru a oficializa activitatea de îngrijire individualizată a copiilor cu vârsta de până la 3 ani, este necesar a fi parcurși câțiva pași, descriși în cele ce urmează:

- 1.** Înregistrarea în sistemul de asigurări
- 2.** Pregătirea dosarului pentru a obține patenta
- 3.** Depunerea dosarului pentru eliberarea patentei
- 4.** Înregistrarea și informarea despre serviciile alternative de îngrijire a copiilor
- 5.** Desfășurarea activității de îngrijitor/îngrijitoare

► PASUL 1. Înregistrarea în sistemul de asigurări

Asigurarea socială

Potrivit Legii 367/2022, în cazul serviciilor de îngrijire individualizată, îngrijitorii/îngrijitoarele de copii activează în bază de **Patentă de întreprinzător**. Însă, înainte de a obține patenta de întreprinzător pentru prestarea serviciilor alternative de îngrijire individualizată a copiilor, îngrijitorul/îngrijitoarea trebuie să se încadreze în sistemul asigurărilor sociale de stat, ținând cont de următoarele:

- Înregistrarea este obligatorie și se efectuează la structurile teritoriale ale CNAS în a căror rază se află domiciliul solicitantului.
- Calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr.489/ 1999 privind sistemul public de asigurări sociale și Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul respectiv de gestiune. Cuantumul tarifului pentru titularii patentei de întreprinzător pentru anul 2024 va fi specificată în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul următor, care de regulă se adoptă în luna decembrie a fiecărui an.
- În anul 2024, pentru titularii patentei de întreprinzător contribuția de asigurări sociale de stat obligatorie în sumă fixă anuală (taxă fixă anuală) este de 17 522 lei. Suma lunară a contribuției constituie momentan 1460,17 lei.
- Contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii sunt virate la codul IBAN - MD33TR-GAAB12133001000000 (pentru anumite concretizări este recomandat să vă consultați cu funcționarii **CTAS**).

Beneficii: Achitarea contribuției de asigurare socială de stat vă asigură dreptul la o pensie minimă și la un ajutor de deces prevăzute în legislație.

Durata activității desfășurate în baza patentei se include în vechimea în muncă, cu condiția achitării contribuțiilor de asigurare socială de stat.

► Important!

De la plata contribuției de asigurări sociale în sumă fixă sunt scutiți pensionarii, persoanele cu dizabilități, precum și persoanele care sunt încadrate în sfera muncii. Acestea au statut de persoane asigurate.

Asigurarea obligatorie medicală

Îngrijitorii/îngrijitoarele de copii trebuie să se încadreze în sistemul de asigurare medicală obligatorie. Potrivit prevederilor **Anexei nr. 2 a Legii 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală**, titularii de patentă de întreprinzător se asigură în mod individual, achitând primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în **sumă fixă**. Câteva aspecte pe care urmează să le rețineți:

- Asigurare obligatorie de asistență medicală se obține în baza statutului de asigurat în Sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală.
- Pentru atribuirea/schimbarea statutului de asigurat în Sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală este necesar să achitați prima pentru asigurare de asistență medicală obligatorie (la sediile **Companiei Naționale de Asigurări în Medicină**) și să solicitați schimbarea statutului de asigurat.
- Pentru anul 2024, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă constituie 12.636 de lei.

- ▶ Cuantumul acestei prime poate fi modificată în anii următori, în funcție de deciziile autorităților, și va fi inclus în Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul respectiv. **Anual pentru cei care se asigură până la data de 31 martie este prevăzută o reducere de preț.**
- ▶ Titularii patentei de întreprinzător care concomitent fac parte din categoria persoanelor cu dizabilități severe, accentuate sau medii sau sunt concomitent și pensionari, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă.

▶ Important!

Nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă la solicitarea patentei persoanele care sunt încadrate în sfera muncii, pensionarii, persoanele cu dizabilități severe, accentuate sau medii. Acestea au statut de persoane asigurate.

▶ PASUL 2. Pregătirea dosarului pentru a obține patenta

Taxa lunară pentru patenta de întreprinzător

Serviciile alternative de îngrijire individualizată a copilului sunt incluse la poziția 2.52 din Anexa Legii 93/1998 cu privire la patenta de îngrijitor.

- ▶ Cuantumul taxei lunare pentru acest gen de activitate este de 200 MDL per lună pentru mun. Chișinău, Bălți, Bender și Tiraspol, iar pentru celelalte municipii și orașe din țară se va achita 150 MDL per lună. Pentru localitățile rurale, taxa lunară pentru patenta în baza acestui gen de activitate constituie suma de 100 MDL per lună.
- ▶ Unele categorii de populație pot beneficia de anumite reduceri:
  - a) pentru persoanele cu dizabilități sever/accentuate - cu 20% din taxa stabilită;
  - b) pentru persoanele care sînt la evidență la oficiile forței de muncă și nu au fost plasate în cîmpul muncii în decursul a 6 luni - cu 15% din taxa stabilită (din această categorie nu fac parte persoanele care au refuzat locul de muncă propus). Înlésnirea în cauză se acordă pe un an de la data depunerii cererii pentru primirea patentei;
  - c) pentru persoanele care întrețin membri ai familiei inapți pentru muncă pe motiv de vîrstă sau de sănătate:
    - pentru studenți și pensionari - cu 20% din taxa stabilită
    - 4-6 membri ai familiei - cu 20% din taxa stabilită
    - 7-9 membri ai familiei - cu 30% din taxa stabilită
    - 10 sau mai mulți membri ai familiei - cu 40% din taxa stabilită.

Pachetul de documente necesare

Pentru a solicita eliberarea patentei pentru desfășurarea activității de îngrijitor/îngrijitoare, urmează să anexați la cerere o serie de documente, după cum urmează:

- ▶ **documentul ce atestă calificarea de îngrijitor/îngrijitoare**

Până la date de 17 mai 2025 se va prezenta un document de studii ce corespunde cel puțin nivelului 3 al Cadrului național al calificărilor, la caz este minim un certificat de studii gimnaziale.

După 17 mai 2025 se va prezenta unul din următoarele documente:

  - a) diploma studii superioare în domeniul educației, sănătății, asistenței sociale;
  - b) diploma de studii profesionale tehnice secundare în domeniul educației, sănătății, asistenței sociale;
  - c) actul de studii ce confirmă specializarea în domeniul îngrijirii copiilor, pentru cei ce dețin doar certificat de studii gimnaziale/certificat de studii liceale/diploma de bacalaureat/atestat de studii medii de cultură generală/studii superioare în alte domenii decît cele menționate la pct.a) și b) sau un alt act de studii echivalent, recunoscut de autoritatea competentă.

▶ **fișa medicală individuală cu rezultatele examenelor medicale și cele de laborator**

Pentru a obține fișa medicală, este necesar să programați o vizită la medicul de familie. Acesta va evalua starea de sănătate prin intermediul unui examen fizic, a analizelor de laborator, precum și a concluziilor medicale a specialiștilor, iar ulterior va elibera certificatul medical corespunzător. Concluzia medicală cu referință se eliberează de către medicul de familie conform adevărului medicale (Formular nr. 086/e), aprobată prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 828 din 31.10.2011 "Cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară". Fișa medicală se eliberează în mod gratuit.

▶ **cazierul judiciar și cazierul contravențional**

Cazierul judiciar/ contravențional îl puteți solicita online, pe **Portalul Serviciilor Publice** sau la sediul Serviciu Tehnologii Informaționale (STI) al Ministerului Afacerilor Interne (MAI), inclusiv la Inspectoratele raionale de poliție. În cazul solicitării online, este necesar să completați o **cerere electronică** în care să indicați datele de identitate și Codul Personal (IDNP). Sistemul va identifica de sine stătător datele din Registrul de stat al populației. Achitarea serviciului se face online, prin intermediul MPay. Costul pentru eliberarea cazierului timp de o zi este de 60 de lei, iar timp de zece zile lucrătoare - 30 lei.

Actul va fi eliberat conform opțiunii pe care ați selectat-o în timpul depunerii cererii. Varianta digitală a serviciului poate fi descărcată în Cabinetul personal al cetățeanului (MCabinet): <https://mcabinet.gov.md/ro>. Eliberarea certificatului în format fizic se va face la ghișeul emitentului sau inspectoratului de poliție teritorial, fiind necesar să vă prezentați personal sau o persoană mandatată. Cazierul poate fi livrat atât în Moldova, cât și în străinătate, direct la ușă, prin intermediul serviciului guvernamental de livrare MDelivery (<https://mdelivery.gov.md/>), fără a fi necesară prezentarea la ghișeul emitentului.

▶ **declarația pe propria răspundere că nu este decăzută din drepturile părintești printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă**

Un model al acestei declarații puteți găsi în Anexa nr. 5 a HG nr. 572/2023 sau puteți formula și întocmi de sine stătător această declarație, la momentul depunerii cererii și actelor necesare pentru eliberarea patentei de întreprinzător.

▶ **documentele confirmative de achitare a contribuției de asigurare socială de stat pentru întreaga perioadă solicitată de desfășurare a activității în baza patentei de întreprinzător**

Statutul de persoană asigurată în sistemul public de asigurări sociale poate fi confirmată prin unul din următoarele documente:

- a) confirmarea achitării contribuției de asigurări sociale în sumă fixă.
- b) certificatul de la locul de muncă,
- c) legitimația de pensionar sau de persoană cu dizabilitate

▶ **documentele ce confirmă statutul de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală**

Statutul de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală poate fi confirmată prin unul din următoarele documente:

- a) confirmarea achitării contribuției de asigurări sociale în sumă fixă.
- b) certificatul de la locul de muncă,
- c) legitimația de pensionar sau de persoană cu dizabilitate

▶ **fotografie 3x4**

Semnătura Mobilă/Electronică

Cu Semnătura Mobilă sau Electronică puteți utiliza telefonul mobil ca pe un buletin de identitate pentru a semna online orice document, fie că este vorba de un contract, cerere sau declarație. Această vă scutește de la deplasare la oficiile și ghișeele prestatorilor de servicii și documente.

Activarea semnăturii mobile

Pentru a activa semnătura mobilă consultați operatorul Dvs. de telefonie mobilă. Puteți alege diverse pachete cu numărul de semnături optime pentru Dvs.

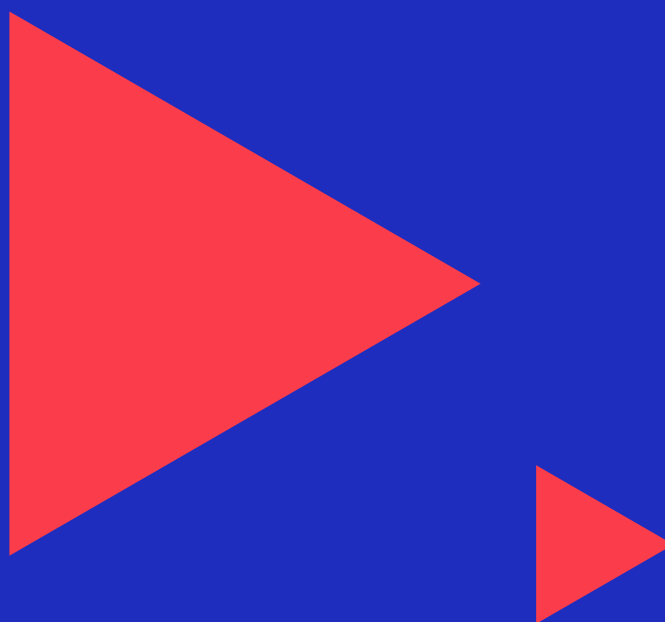
- ▶ Moldcell - www.moldcell.md
- ▶ Orange - www.orange.md

Semnătura electronică poate fi obținută de la următorii prestatori de servicii de certificare:

- ▶ I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, accesează [aici](#)
- ▶ I.P. „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe”, accesează [aici](#)
- ▶ I.M. Orange Moldova S.A., accesează [aici](#)
- ▶ I.M. Moldcell S.A., accesează [aici](#)
- ▶ I.P. Agenția Servicii Publice, accesează [aici](#)

Accesarea serviciilor electronice cu ajutorul telefonului mobil e foarte simplă:

- ▶ Indicați numărul de telefon pentru care ați activat semnătura electronică.
- ▶ Pe telefonul mobil veți primi o solicitare de verificare a identității sau de semnare a unui document electronic, pe care o puteți accepta sau refuza.
- ▶ Totodată, telefonul vă va afișa un cod de verificare, pe care îl comparați cu cel afișat de MPass sau MSign.
- ▶ Pentru a accepta solicitarea, tastați codul PIN al semnăturii mobile, pe care îl cunoașteți doar Dvs.

► PASUL 3. Depunerea dosarului pentru eliberarea patentei

Odată colectate documentele necesare pentru obținerea patentei, urmează a fi depusă o cerere pentru eliberarea acesteia.

- ▶ Cererea pentru eliberarea patentei de întreprinzător puteți să o depuneți:
  - 1) online, prin autentificarea în cadrul SIA „Cabinetul personal al contribuabilului” de pe pagina oficială www.sfs.md și accesarea serviciului „e-Cerere”, modulul „Gestionarea patentelor de întreprinzător”.
  - 2) la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat în a cărei rază aveți domiciliul sau preconizați să desfășurați activitatea.
  - 3) la primăria în a cărei rază de administrare intenționați să desfășurați activitatea în baza patentei, în cazul în care în localitatea respectivă nu este amplasată subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat și aceasta este valabilă numai pe teritoriul administrat de primăria care a eliberat-o.
- ▶ În cerere veți indica:
  - prenumele, numele și domiciliul;
  - genul de activitate de întreprinzător pentru exercitarea căreia solicitați eliberarea sau prelungirea patentei;
  - locul de desfășurare a activității în baza patentei pentru cazurile în care condiția respectivă se reglementează;
  - durata patentei;

La cererea de eliberare a patentei veți anexa documentele menționate anterior.
- ▶ Dosarul recepționat se va examina timp de 3 zile.
- ▶ Patenta se eliberează sau se prelungește pe durata de o lună sau, la dorință, pe o durată mai mare.
- ▶ Pentru prelungirea patentei se urmează aceeași procedură ca și pentru eliberarea inițială. Schimbarea patentei se efectuează și în cazul în care titularul ei și-a schimbat numele și/sau prenumele, domiciliul sau locul de desfășurare a activității indicate în patentă.

► Important!

- ▶ Îngrijitorului/îngrijitoarei i se permite desfășurarea activității în baza patentei de întreprinzător cu condiția ca veniturile obținute din prestarea serviciilor de îngrijire a copilului să nu depășească 300 000 de lei într-o perioadă de 12 luni consecutive.
- ▶ Doi sau câțiva titulari de patente se pot asocia în scopul desfășurării în comun a activității de întreprinzător, în baza contractului de activitate în comun.
- ▶ Se interzice deținerea de către același titular a două sau mai multe patente valabile concomitent pentru același gen de activitate desfășurată în același loc, însă aveți posibilitatea să dețineți concomitent și altă patentă de întreprinzător, cum ar fi spre exemplu cea care permite desfășurarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor de tip familial.
- ▶ Minorul care a atins vârsta de 16 ani poate fi recunoscut ca având capacitate de exercițiu deplină dacă lucrează în baza unui contract de muncă sau, cu încuviințarea părinților sau a reprezentantului legal, practică activitate de întreprinzător. Atribuirea capacității depline de exercițiu unui minor (emancipare) se efectuează prin hotărâre a autorității tutelare, cu încuviințarea ambilor părinți sau a reprezentantului legal, iar în lipsa unei astfel de încuviințări, prin hotărâre judecătorească. Astfel persoanele de 16 ani care doresc să practice această activitate, vor avea nevoie de să prezinte suplimentar un act administrativ din partea autorității tutelare, care reprezintă acordul părinților/reprezentanților legali pentru a desfășura această activitate de întreprinzător.

► PASUL 4. Înregistrarea și informarea despre serviciile alternative de îngrijire a copiilor

Îngrijitorul/îngrijitoarea care intenționează să presteze servicii de îngrijire, după obținerea patentei, se înregistrează în sistemul informațional dezvoltat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în calitate de prestator de serviciu.

Pentru înregistrarea în calitate de prestator de serviciu, îngrijitorul/îngrijitoarea depune o cerere, la care anexează următoarele documente:

- **documentul ce atestă calificarea de îngrijitor/îngrijitoare**, a se vedea pag.13.
- **fișa medicală individuală** cu rezultatele examenelor medicale și cele de laborator și dovada instruirii igienice în conformitate cu prevederile actelor normative aprobate de Ministerul Sănătății, a se vedea pag. 14.
- **certificatul privind capacitatea psihică de a practica activități sociale și profesionale cu responsabilitate sporită, conform Formularului nr. 091/e. Formularul nr. 091/e** este eliberat de IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie sau Centrele de Sănătate Mintală. În Republica Moldova activează 40 de Centre Comunitare de Sănătate Mintală. Pentru a găsi cel mai apropiat centru de sănătate mintală, accesați următoarea pagină <https://sanatate-mintala.md/>
- **cazierul judiciar și cazierul contravențional**; a se vedea pag. 14.
- **dovada achitării taxei de stat pentru înregistrarea serviciilor de îngrijire**; procedura și cuantumul va fi stabilit odată cu lansarea sistemului informațional.
- **declarație pe propria răspundere că nu locuiește împreună cu persoane care au fost condamnate** pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni sau contravenții contra vieții și sănătății persoanei, contra familiei și copiilor, privind viața sexuală, contra libertății, cinstei și demnității persoanei (model prevăzut la punctul 5 din anexa nr. 5 HG nr.572/2023);
- **declarație pe propria răspundere că nu este decăzută din drepturile părintești** printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă (model prevăzut la punctul 6 din anexa nr. 5 la HG nr.572/2023).

► Important!

Persoanele vor informa Ministerul Muncii și Protecției Sociale despre inițierea activității de îngrijitor/îngrijitoare prin expedierea unei scrisori prin poșta electronică la adresa secretariat@social.gov.md sau îndeplinind formularul din rubrica "Contacte" din cadrul portalului informațional: serviciialternative.gov.md

► PASUL 5. Desfășurarea activității de îngrijitor/îngrijitoare

Odată cu finalizarea formalizării activității de îngrijitor/îngrijitoare prin obținerea patentei de întreprinzător și informarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale despre înregistrarea activității, puteți trece nemijlocit la prestarea serviciilor de îngrijire calificată a copiilor.

În mod practic, raporturile juridice cu reprezentanții legali ai copiilor se vor materializa prin încheierea contractului de prestări servicii, în rezultatul căruia veți dobândi calitatea de prestator de serviciu, iar reprezentanții legali - calitatea de contractor.

Contractul reprezintă un angajament oficial între ambele părți și este vital pentru a asigura o colaborare eficientă și armonioasă în îngrijirea copilului. Semnarea unui contract oferă un cadru exact și clar pentru așteptările și responsabilitățile fiecărei părți implicate, evitând astfel eventuale neînțelegeri sau dezacorduri. Acesta asigură claritate, stabilitate și protecție juridică, contribuind în același timp la dezvoltarea armonioasă și fericită a copilului.

Legislația civilă prevede un principiu esențial ce ține de libertatea contractului. În acest sens, se menționează că oricine își poate alege în mod liber contractantul, dacă legea nu prevede altfel, precum și faptul că părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispozițiilor legale imperative, contracte și pot stabili conținutul lor.

- ▶ **Conținutul contractului** îl veți determina de comun acord cu reprezentantul legal al copilului și va include:
  - a) tipul de contract, care în cazul dat va fi contract de prestări servicii
  - b) datele de identificare ale părților;
  - c) drepturile, obligațiile și răspunderea părților;
  - d) lista atribuțiilor îngrijitorului/îngrijitoarei;
  - e) locul de desfășurare a activității de îngrijire a copiilor;
  - f) regimul de muncă (deplin, parțial, flexibil sau ocazional);
  - g) durata contractului;
  - h) condițiile de remunerare;
  - i) necesitățile individuale de sănătate ale copilului (deficiențe fizice, emoționale sau mentale, reacții alergice, intoleranțe, posibilitatea de însoțire a copilului în cazul necesității unei intervenții medicale etc);
  - j) alte clauze convenite prin acordul părților ce nu contravin legislației în vigoare.

Se recomandă utilizarea modelului de contract aprobat de către Guvern, care îl puteți găsi în anexa nr. 5 a HG nr. 572/2023 pentru aprobarea Regulamentelor cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor.

- ▶ **Programul de lucru.** Este esențial să stabiliți în contract un program clar, care să acopere zilele și orele în care veți fi responsabil/ă de îngrijirea copilului, astfel încât părinții să poată identifica alternative pentru perioadele în care nu sunteți disponibil/ă.
- ▶ **Regimul zilei.** Detaliați în contract cum arată o zi obișnuită pentru copil. Menționați orele de trezire, obiceiurile de igienă personală, mesele și orele de somn. În acest mod, familia va ști că rutina zilnică a copilului va fi respectată și că veți avea grijă ca totul să se desfășoare conform planului.
- ▶ **Activități organizate.** Discutați cu părinții și stabiliți activitățile preferate ale copilului. Acestea pot include diverse jocuri, activități creative, lectură sau plimbări în aer liber. Includeți aceste detalii în contract și fiți pregătit/ă să organizați aceste activități în timpul lucrului cu copilul. Este important ca rutina zilnică și activitățile organizate să fie menționate în contract pentru a asigura consistență și predictibilitate în viața copilului.
- ▶ **Remunerarea și orele suplimentare.** Contractul trebuie să conțină detalii cu privire la valoarea și modalitatea de remunerare, modalitatea de calcul a eventualelor ore suplimentare. Este important să aveți o înțelegere clară cu privire la aspectele financiare. Pentru a putea ține o evidență strictă a orelor efectiv prestate, recomandăm să utilizați următorul exemplu de registru, care va permite evidența clară a efortului și orelor lucrate.

Registrul de evidență a timpului aflării copiilor în serviciile alternative de îngrijire

Numele, prenumele copilului	Data și ora aducerii copilului	Semnătura reprezentantului legal	Starea de sănătate a copilului	Semnătura îngrijitorului/îngrijitoarei	Data și ora luării copilului	Semnătura reprezentantului legal	Semnătura îngrijitorului/îngrijitoarei	Mențiuni

► Important!

- **Cuquantumul remunerației pentru activitatea de îngrijire se negociază de către îngrijitor/îngrijitoare și reprezentantul legal al copilului și se specifică în contractul încheiat între aceștia.**
- **Cuquantumul remunerației pentru o oră de activitate nu poate fi mai mic decât cuantumul salariului minim pe țară per oră, pentru atribuțiile prevăzute în planul de activități.** (Conform HG 985/2023 privind stabilirea cuantumului salariului minim pe țară, se stabilește, începând cu 1 ianuarie 2024, salariul minim pe țară în cuantum de 5000 de lei lunar pentru un program complet de lucru de 169 de ore (în mediu pe lună), ceea ce reprezintă 29,58 lei pe oră.
- **Achitarea remunerației către îngrijitor/îngrijitoare se realizează:**
  - prin transfer bancar, nebancaar sau alte modalități de plată electronică agreate de părți;
  - în numerar, cu condiția întocmirii actului de primire-predare a resurselor financiare, semnat de îngrijitor/îngrijitoare și reprezentantul legal la data efectuării plății. În acest caz, pentru fiecare plată, la data efectuării plății se va întocmi un act de primire-predare a resurselor financiare, semnat de îngrijitor/îngrijitoare și reprezentantul legal. Sumele achitate îngrijitorului/îngrijitoare în calitate de remunerație sunt neimpozabile.
- **Responsabilitățile.** Aici este locul în care veți clarifica ce anume urmează să realizați în timpul lucrului cu copilul. De exemplu, puteți menționa activități precum pregătirea mesei, ajutorarea copilului cu temele, organizarea activităților de joacă și a momentelor de odihnă. Responsabilitățile urmează a nu fi confundate cu obligațiile îngrijitorului/îngrijitoare, care sunt obligatorii și sunt indicate expres în lege. Printre acestea putem enumera următoarele:
  - a) să acționați cu profesionalism, promptitudine, diligență și bună-credință, în conformitate cu cadrul normativ din domeniul protecției copilului, bunele moravuri și normele deontologice din domeniu;
  - b) să desfășurați, activitatea în conformitate cu legea și standardele ocupaționale și de calificare aprobate;
  - c) să respectați drepturile, onoarea și demnitatea copilului;
  - d) să informați reprezentantul legal despre evoluțiile copilului;
  - e) să comunicați imediat reprezentantului legal al copilului despre orice situație dificilă și urgentă apărută referitoare la copil;
  - f) să informați reprezentantul legal al copilului și/sau autoritatea responsabilă de protecția drepturilor copilului despre suspiciunile în legătură cu existența unei situații de abuz sau de neglijare a copilului;
  - g) să nu admiteți situații și fapte de abuz sau neglijare a copilului;
  - h) să informați imediat reprezentantul legal al copilului despre orice situație care ar afecta exercitarea activității de îngrijire a copilului sau ar putea influența îngrijirea copilului;

- i) să păstrați confidențialitatea datelor care i-au devenit cunoscute în exercitarea activității sale, cu excepțiile prevăzute de lege;
  - j) să sesizați autoritățile competente despre încălcarea drepturilor copilului, conform cadrului normativ în domeniul protecției copilului;
  - k) și altele stabilite de actele normative din domeniu.
- ▶ **Regulile și obiceiurile familiei.** Un contract trebuie să includă și detalii despre regulile specifice ale familiei copilului. De exemplu, puteți menționa obiceiurile alimentare, orele de somn și regulile privind utilizarea tehnologiilor. Acest lucru va contribui la menținerea unei rutine consistente pentru copil.
  - ▶ **Particularitățile individuale ale copilului.** Este necesar să solicitați să fie incluse în contract aspectele medicale ale copilului care necesită atenție sporită, cum ar fi existența intoleranțelor alimentare, reacțiilor alergice, contraindicațiile, prescripțiile medicale ș.a.
  - ▶ **Zilele libere.** În contract, puteți agreea zilele libere, cum vor fi stabilite acestea și modul în care veți fi plătit/ă în această perioadă. De asemenea, puteți conveni asupra unor concedii sau vacanțe planificate în avans. Este important să aveți un dialog deschis cu familia copilului și să stabiliți detaliile înainte de a semna contractul. În acest fel, veți cunoaște așteptările familiei și veți fi pe deplin pregătit/ă să oferiți o îngrijire de calitate pentru copil.
  - ▶ **Atribuțiile îngrijitorului/îngrijitoarei.** În cadrul desfășurării activității sale îngrijitorul urmează să realizeze o serie de atribuții stabilite de bază stabilite care sunt îndreptate spre asigurarea unui mediu sigur și dezvoltări armonioase a copilului. Indicarea în contract a listei exhaustive de atribuții vă oferă o claritate asupra așteptărilor părinților dar și vă oferă un scut împotriva solicitărilor abuzive și învinuiri de neexecutare a unor atribuții neprevăzute. În contract urmează a fi indicate atribuțiile indicate mai jos, dar lista poate fi completată sau redusă la activitățile convenite cu reprezentanții legali ai copilului și sunt necesare copilului. În desfășurarea activității, îngrijitorul/îngrijitoarea are următoarele atribuții:
    - 1) asigură securitatea beneficiarului prin prevenirea potențialelor riscuri pentru integritatea fizică/psihică și supravegherea continuă a acestuia;
    - 2) asigură integritatea beneficiarului prin crearea confortului psihoemoțional și a condițiilor nonviolente de îngrijire;
    - 3) realizează activități de igienă corporală a beneficiarului, respectând normele igienice;
    - 4) asigură condiții favorabile pentru sănătatea beneficiarului;
    - 5) realizează alimentația beneficiarului, specifică vârstei, regimului alimentar și indicațiilor dietetice, respectând cerințele sanitaro-igienice;
    - 6) dezvoltă abilitățile de bază ale beneficiarului (motrice, socio-emoționale, de comunicare, de comportament);
    - 7) organizează cu beneficiarul activități recreative și distractiv educative conform particularităților individuale și de vârstă;
    - 8) acordă primul ajutor în situații de urgență, monitorizând indicii vitali ai beneficiarului;
    - 9) acordă îngrijiri beneficiarului cu afecțiuni curente și realizează activități de sprijin copilului cu boli cronice și/sau nevoi speciale.

▶ Important!

Îngrijitorul/îngrijitoarea poate însoți copilul în instituțiile medico-sanitare și/sau farmaceutice doar cu acordul în scris al reprezentantului legal al copilului sau în baza agreării unei clauze de așa gen în contractul de prestări servicii. Însoțirea copilului nu presupune consimțământul reprezentantului legal sau al unei rude apropiate pentru intervenția medicală necesară.

- ▶ **Planul de activități.** Activitatea de îngrijire a copilului va fi realizată în conformitate cu clauzele incluse în contract și/sau planul de activități. Puteți decide dacă doriți să integrați anumite prevederi individualizate direct în clauzele contractului sau să semnați o anexă - planul individualizat, unde puteți detalia condițiile exacte de prestare a serviciului. Un model al planului de activități puteți găsi în Anexa nr. 5 a HG nr. 572/2023.

Planul de activități se elaborează în comun cu reprezentantul legal al copilului, ținând cont de categoria de vârstă a copilului/copiilor și de cerințele individuale ale fiecărui copil. Activitățile neprevăzute în planul de activități, în special cele cu caracter educațional, cultural, religios sau care au loc în afara domiciliului/ reședinței copilului, pot fi desfășurate doar cu acordul expres al reprezentantului legal, exprimat în formă liberă. Pe parcursul prestării serviciilor de îngrijire, urmează să evaluați necesitățile individuale și de dezvoltare ale copilului, revizuind periodic planul de activități, în funcție de progresul copilului, cerințele individualizate ale acestuia și programul de lucru al reprezentantului legal al copilului.

- ▶ **Alte clauze.** În contract pot fi specificate și alte clauze și situații necesare de cunoscut și respectat pentru buna desfășurare a activității de îngrijire a copilului. Cum ar fi, indicarea acțiunilor îngrijitorului în caz de urgență medicală a copilului iar părinții sunt indisponibili, particularitățile întreprinderilor cu copilul în cazul părinților aflați în divorț când acestea au loc în timpul programului de îngrijire etc.

O clauză adițională nu mai puțin importantă este corelată cu obligativitatea contractorului de a vă notifica în scris despre existența supravegherii video în locuință. Notificarea poate fi inclusă direct în contract sau printr-un document separat. Este esențial ca toate părțile implicate - părinți, îngrijitori, și copii (când este cazul) - să fie informate și să consimtă cu privire la instalarea și utilizarea acestor sisteme de supraveghere, asigurând astfel transparență și respectarea drepturilor fiecărei persoane.

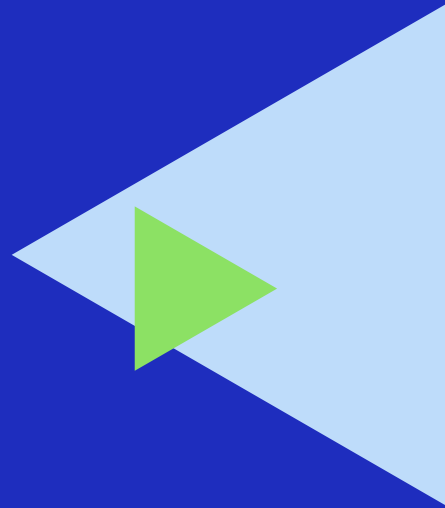
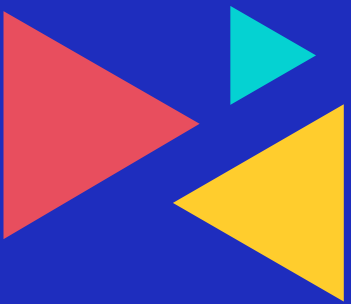
▶ Important!

Contractul de prestări servicii se semnează cu unul dintre părinții copilului. În situația în care părinții au desfășurat căsătoria, contractul urmează a fi semnat cu părintele în favoarea căruia s-a stabilit domiciliul copilului minor prin hotărâre judecătorească definitivă sau prin acordul părinților semnat în fața notarului. În cazul altor persoane decât părinții, îngrijitorul urmează să verifice actele administrative emise de autoritatea tutelară locală sau teritorială, prin care se desemnează persoana concretă care urmează să apere drepturile și interesele legitime ale copilului și/sau să acționeze în numele copilului în materie de protecție, siguranță, ocrotire a sănătății, educație, proprietate și în alte domenii.

Beneficiile contractului încheiat între îngrijitor/ îngrijitoare de copii și familia

- ▶ un contract bine întocmit oferă o claritate absolută în ceea ce privește aria de responsabilitate a îngrijitorului/ îngrijitoare de copii, așteptările familiei și condițiile de angajare;
- ▶ un contract detaliat minimizează riscul de neînțelegeri cu privire la drepturile și responsabilitățile fiecăreia dintre părți;
- ▶ un contract ajută la asigurarea conformității cu legislația națională în domeniul muncii. Acesta prezintă detalii cruciale, cum ar fi remunerarea, orele de lucru și de odihnă, beneficiile oferite;
- ▶ contractul servește ca instrument esențial în apărarea drepturilor și intereselor atât ale îngrijitorului/ îngrijitoare de copii, cât și ale familiei. Acesta acționează ca un document legal, oferind protecție în cazul oricăror circumstanțe neprevăzute sau dezacorduri;
- ▶ un contract demonstrează importanța raportului de muncă, evidențiind că este un angajament serios asumat de ambele părți, care merită diligență și respect.

Anexe

▶ Anexa 1

Subiect	Resurse informative
Profesia de îngrijitor calificat/ îngrijitoare calificată de copii	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Legea cu privire la serviciile alternative de îngrijire ▶ HG privind Regulamentul privind organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire ▶ Legea cu privire la patenta de întreprinzător
Siguranța copilului	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Legea privind drepturile copilului ▶ Convenția privind drepturile copilului ▶ Convenția privind drepturile copilului pe înțelesul fiecăruia ▶ Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni ▶ Rapoartele Ombudsman-ului privind drepturile copilului ▶ Resurse UNICEF - organizația ONU privind protecția drepturilor copilului ▶ Centrul Național de prevenire a abuzului față de copii ▶ Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului
Educația cu blândețe	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Cunoaște-ți copilul ▶ All about parenting (Urania Cremene) ▶ 17 Cărți despre Educația cu blândețe ▶ Ce este și ce nu este educație cu blândețe? (articol) ▶ Cărți: Educație cu blândețe ▶ Sănătatea copilului. Suport de curs ▶ Respectați regulile de igienă personală ▶ Igiena copilului și adolescentului ▶ Instrucțiunea privind ocrotirea vieții și sănătății copiilor în instituțiile de educație timpurie din Republica Moldova ▶ Programe de instruire igienică, aprobat prin Ordinul ANSP Nr. 105 din 24.06.2021 ▶ Particularitățile specifice copiilor de 3-7 ani în cadrul domeniului dezvoltarea fizică, sănătatea și igiena personală
Menținerea condițiilor mediului favorabil sănătății copilului	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Regulamentul sanitar din cadrul Regulamentului privind organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire ▶ Centrul de consultanță pentru somnul bebelușilor
Alimentația copilului	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Recomandările Organizației Mondiale a Sănătății privind diversificarea bebelușilor
Formarea abilităților de bază ale copilului	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani ▶ Cadru de referință al educației timpurii din Republica Moldova ▶ Curriculum-ul pentru educație timpurie precum și de recomandările metodologice de îngrijire și educație a copiilor până la vârsta de până la 3 ani
Realizarea activităților recreative și ludice	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ghid pentru cadrele didactice de la grupele de creșă ▶ Repere metodologice privind organizarea procesului educațional în instituțiile de educație timpurie în anul de studii 2022-2023 ▶ Ghidul de implementare a Curriculumului pentru Educație Timpurie, a Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani
Primul ajutor	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Acordați primul ajutor copilului traumat! ▶ Ghid pentru părinți privind accidentele casnice la copiii de 0-5 ani

Subiect	Resurse informative
Acordarea îngrijirilor copilului cu afecțiuni curente	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bazele puericulturii și igiena copilului (Curs de prelegeri), USARB ▶ Gestionarea bolilor infecțioase a copiilor aflați în servicii de îngrijire și în școli ▶ Bunăstare: un ghid pentru sănătate în procesul de îngrijire a copilului
Copii cu boli cronice/nevoi speciale	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Astmul ▶ Diabetul zaharat ▶ Boală cardiacă congenitală ▶ Paralizie cerebrală ▶ Fibroză chistică ▶ Cancerul infantil ▶ HIV/SIDA ▶ Epilepsia ▶ Ce este sindromul Down? ▶ Blog-ul unei familii cu copil cu sindromul Down din Republica Moldova ▶ Autismul
Incluziunea și Non-discriminarea	<ul style="list-style-type: none"> ▶ EDUCAȚIE INCLUZIVĂ TIMPURIE Ghid metodologic ▶ Ghid despre discriminare elaborat de Centrul de resurse juridice din Moldova (CRJM) 2016 ▶ Curricula pentru programul de formare de formatori în domeniul nediscriminării ▶ Incluziunea socio-educatională a copiilor cu dizabilități în grădinița de copii ▶ Ce este violența față de copii? Informația este adresată tuturor copiilor, părinților și îngrijitorilor ▶ Conceptul de discriminare – curs practic Consiliul pentru Egalitate ▶ Pachet educațional - beneficiile egalității de gen în educația timpurie ▶ Aspecte metodologice privind educația de gen a părinților și cadrelor didactice din instituțiile de educație timpurie
Resurse generale/comune	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bebbo – Aplicația părinților și îngrijitorilor: Bebbo este noua aplicație dezvoltată de UNICEF pentru a sprijini părinții sau îngrijitorii copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 6 ani ▶ Resurse pentru părinți. Educație timpurie ▶ 1001 de idei pentru o educație timpurie de calitate. Ghid pentru educători ▶ Nouă piloni pe care poți construi temelia unei copilării fericite ▶ Principii de lucru cu copiii În comunitățile multietnice Abordarea multidisciplinară în asistența copiilor victime ale violenței, neglijării și exploatării ▶ Date și cercetări. UNICEF ▶ https://suntparinte.md/ ▶ Singurionline.md ▶ Ghid pentru copii. Linii directe ONU pentru îngrijirea alternativă a copiilor ▶ Copilul nostru. Ghid pentru părinți ▶ Vizite la monitorizare la domiciliu a copilului sănătos de vârstă mică

► **Anexa 2**

Contract
de prestări servicii alternative de îngrijire a copiilor

„___” _____ 20__
_____

(localitate)

I. Părțile contractante:

1.1. _____ (numele/prenumele/patronimicul îngrijitorului /îngrijitoarei de copil calificat/ă), identificată prin IDNP _____, care activează în baza patentei de întreprinzător Seria/nr. _____ data _____ valabilă până la _____, denumit/ă în continuare Prestator,

1.2. _____ (numele/prenumele/patronimicul reprezentantului legal al copilului, identificat prin, IDNP _____, denumit/ă în continuare Beneficiar, au convenit asupra următoarelor:

II. Dispoziții generale

2.1. Obiectul contractului îl constituie prestarea serviciilor de îngrijire a copilului _____ (numele, prenumele, vârsta în luni) de către Prestator, în schimbul remunerației achitate de Beneficiar.

2.2. Prestatorul va efectua activitatea în mod independent, conform pregătirii și experienței sale profesionale.

2.3. Prestatorul va realiza activitățile din prezentul contract, cu garantarea celor mai înalte standarde profesionale, a corectitudinii, obiectivității, a adaptării cu cerințele și noutățile în domeniu, conform necesităților stabilite și a acțiunilor prevăzute în planul de activități agreed de părți, care va fi considerat parte componentă și integrală a contractului și poate fi revizuit la necesitate, în funcție de necesitățile individuale ale copilului Beneficiarului.

III. Prețul serviciilor

3.1. Pentru serviciile de îngrijire Beneficiarul achită prestatorului remunerația în cuantum de _____ per oră/lunar.

3.2. Plata pentru servicii se efectuează după prestarea serviciilor zilnic/săptămânal, lunar la data de _____, în baza actului de prestare a serviciilor, la care se anexează tabelul de evidență, ce confirmă numărul de ore prestate.

3.3. Achitarea de către Beneficiar Prestatorului a remunerației contractuale se efectuează în lei MD prin:

- a) numerar, cu întocmirea actului de primire-predare a resurselor financiare.
- b) transfer bancar, nebanca sau alte modalități de plată electronică, _____ conform rechizitelor oferite de către Prestator.

3.4. Remunerația achitată de Beneficiar constituie suma netă pentru servicii prestate de Prestator, care este neimpozabilă.

IV. Obligațiile și drepturile părților

4.1. Beneficiarul are următoarele obligații:

- a) să remunereze Prestatorul pentru serviciile prestate în cuantum de _____;
- b) să creeze Prestatorului condiții corespunzătoare de prestări servicii/muncă, cu respectarea normelor relevante pentru aceasta, prevăzute de legislație;

- c) să monitorizeze periodic activitatea Prestatorului;
- d) să ofere informația necesară Prestatorului, pentru elaborarea planului de activități;
- e) să respecte drepturile și libertățile copilului;
- f) să informeze Prestatorul despre necesitățile individuale ale copilului, inclusiv starea de sănătate, reacții alergice, intoleranțe etc;
- g) să remunereze suplimentar Prestatorul, conform prevederilor legale, pentru serviciile oferite peste orele de program stabilite în contract;
- h) să informeze Prestatorul despre instalarea sistemelor de supraveghere video/audio la domiciliul/reședința temporară a copilului.

4.2. Beneficiarul are următoarele drepturi:

- a) la libera alegere a prestatorului de serviciu și a modalității de prestare, cu respectarea principiului nediscriminării, prevăzut de Legea nr.121/2012 cu privire la asigurarea egalității;
- b) să verifice veridicitatea informațiilor prezentate de Prestator, cu respectarea actelor normative privind protecția datelor cu caracter personal;
- c) să stabilească prin contract gama activităților de îngrijire, în funcție de necesitățile copilului;
- d) să fie informat despre evoluția zilnică a copilului;
- e) să i se comunice imediat despre orice situație dificilă și urgentă apărută referitoare la copil;
- f) să fie informat despre orice suspiciuni în legătură cu existența unei situații de abuz sau de neglijare a copilului;
- g) să fie informat imediat despre orice modificare și situație survenită care ar afecta exercitarea activității sau ar putea influența îngrijirea copilului;
- h) să monitorizeze activitatea Prestatorului, fără a leza demnitatea acestuia/acesteia;
- i) să se adreseze autorităților competente în caz de abuz sau încălcare a drepturilor copilului aflat în serviciul de îngrijire;
- j) să suspende unilateral contractul cu Prestatorul în cazul trimiterii în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către acesta a unei infracțiuni sau contravenții incompatibile cu activitatea prestată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;
- k) să primească, la solicitare, de la Prestator informația actualizată de pe documentele prezentate la încheierea contractului.

4.3. Prestatorul are următoarele obligații:

- a) să presteze serviciile de îngrijire conform standardelor minime de calitate, precum cele ocupaționale și de calificare;
- b) să respecte planul de activități coordonat cu reprezentantul legal;
- c) să acționeze cu profesionalism, promptitudine, diligență și bună-credință, în conformitate cu cadrul normativ din domeniul protecției copilului, bunele moravuri și normele deontologice din domeniu;
- d) să asigure păstrarea confidențialității asupra informațiilor furnizate și primite de la Beneficiar și a informației ce se referă la copil;
- e) să respecte drepturile copilului de care are grijă potrivit prezentului contract, fără discriminare pe criteriu de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar prevăzut de legile naționale;
- f) să informeze reprezentantul legal despre evoluțiile copilului;
- g) să ofere Beneficiarului, în termen de 10 zile de la solicitare, informația prevăzută la punctul 4.2. lit. k) din prezentul contract;
- h) să comunice imediat reprezentantului legal al copilului despre orice situație dificilă și urgentă apărută referitoare la copil;
- i) să nu admită situații și fapte de abuz sau neglijare a copilului;
- j) să informeze imediat reprezentantul legal al copilului despre orice situație care ar afecta exercitarea activității de îngrijire a copilului sau ar putea influența îngrijirea copilului;
- k) în cazul depistării copilului cu semne de boală pe parcursul zile să informeze imediat reprezentant legal al copilului, iar în caz de indisponibilitate a acestuia, să solicite asistența medicală urgentă.

4.4. Prestatorul are următoarele drepturi:

- a) să presteze servicii alternative de îngrijire a copiilor, în condițiile legii și ale cadrului normativ aferent acestuia;

- b) să i se recunoască și să i se respecte de către contractor independența profesională, statutul profesional, precum și treptele de specializare acordate în condițiile legii;
- c) să stabilească plata pentru serviciile prestate în funcție de complexitatea lor și de calificarea sa profesională;
- d) să refuze acordarea serviciilor și, după caz, să declare rezoluțiunea contractului atunci când îi este lezată demnitatea umană, este agresat/ă, defăimat/ă de către contractor sau acesta nu respectă prevederile contractuale și/sau dispozițiile stabilite de prezenta lege și de cadrul normativ aferent;
- e) să informeze publicul cu privire la exercitarea activității sale, cu respectarea principiului confidențialității privind datele care i-au devenit cunoscute în exercitarea activității sale;
- f) să sesizeze organele abilitate atunci când îi sunt încălcate drepturile;
- g) să fie remunerat/ă pentru activitatea desfășurată conform prevederilor contractuale;
- h) să apeleze de sine stătător la serviciile de asistență medicală urgentă prespitalicească, în caz că Beneficiarul este indisponibil telefonic, iar prin alte modalități nu este posibil rapid de luat legătura.

VI. Termenul Contractului

5.1. Prezentul contract se încheie pe un termen de _____, intră în vigoare la data de _____ și este valabil până la _____.

5.2. Durata contractului poate fi prelungită cu acordul părților, printr-un act adițional, încheiat cu cel puțin 10 zile înainte de expirarea prezentului contract.

VI. Încetarea și suspendarea contractului

6.1. Prezentul contract încetează:

- a) prin acordul scris al părților;
- b) din inițiativa temeinic motivată a uneia dintre părți, cu un preaviz de 15 zile lucrătoare.
- c) la sfârșitul termenului pentru care a fost încheiat contractul.

6.2. Suspendarea contractului poate interveni în circumstanțe ce nu depind de voința părților, prin acordul părților sau la inițiativa uneia dintre părți. În perioada suspendării contractului, Părțile sunt exonerate de obligațiile de prestare și achitare a serviciilor.

În cazul suspendării patentei Prestatorului sau încetării valabilității acesteia, conform prevederilor Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și Legii nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător, Beneficiarul are dreptul la rezoluțiunea unilaterală a contractului.

VII. Dispoziții finale

7.1. Litigiile apărute în domeniul prestării serviciilor, care nu pot fi soluționate pe cale amiabilă între părți, sunt transmise spre soluționare instanțelor de judecată, în condițiile legii.

Orice modificări și completări la prezentul Contract sunt valabile numai în cazul în care au fost făcute în scris și au fost semnate de ambele părți.

7.3. Prezentul Contract este întocmit în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

7.4. Prezentul Contract poate fi completat cu anexe și acorduri suplimentare, după necesitate, care vor deveni părți integrante ale acestuia, precum și cu acte adiționale.

VIII. Adresele juridice și datele bancare a părților

8.1. Prestatorul _____

8.2. Beneficiarul _____

Prestator _____
Beneficiar _____

▶ Anexa 4

DECLARAȚIE PE PROPRIE RĂSPUNDERE

Subsemnatul/a _____, IDNP _____ domiciliat/ă în _____, declar pe proprie răspundere, cunoscând prevederile art. 352¹ din Codul penal cu privire la falsul în declarații, că nu locuiesc împreună cu persoane care au fost condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni sau contravenții contra vieții și sănătății persoanei, contra familiei și copiilor, privind viața sexuală, contra libertății, cinstei și demnității persoanei.

În cazul anumitor dubii cu privire la existența sau lipsa antecedentelor penale în baza infracțiunilor menționate a persoanelor cu care locuiesc, mă oblig conform principiului bunei-credințe, să informez despre această incertitudine contractorul.

Data:

Semnătura

▶ Anexa 5

DECLARAȚIE PE PROPRIE RĂSPUNDERE

Subsemnatul/a _____, IDNP _____ domiciliat/ă în _____, declar pe propria răspundere, cunoscând prevederile art. 352 din Codul penal cu privire la falsul în declarații, că nu sunt decăzut/ă din drepturile părintești prin hotărâre judecătorească definitivă/ irevocabilă.

Data:

Semnătura:

► Anexa 6

Notificare privind supravegherea video a spațiului privat

Prin prezenta notificare, contractorul _____, IDNP _____, aduc la cunoștința îngrijitorului/îngrijitoarei _____, IDNP _____, că în spațiul unde va avea loc prestarea serviciilor de îngrijire a copilului din mun./r-ul _____ str. _____ nr. _____ ap. _____ sunt instalate sisteme de supraveghere video.

Stocarea și prelucrarea datelor cu caracter personal obținute prin supravegherea video, se efectuează exclusiv pentru necesități personale/familiale.

Datele cu caracter personal al îngrijitorului/îngrijitoarei vor fi prelucrate în mod corect și conform prevederilor legale, în scopuri determinate și legitime, stocate într-o formă care să permită identificarea subiectului datelor cu caracter personal pe o perioadă care nu va depăși durata necesară atingerii scopurilor pentru care sunt colectate, adică până la finalizarea termenului pentru care s-a încheiat contractul, după care vor fi șterse sau distruse.

Se interzice transmiterea către persoanele terțe a datelor cu caracter personal prelucrate în baza contractului menționat supra.

Îngrijitorul/îngrijitoarea _____, IDNP _____, își exprimă acordul privind prelucrarea datelor mele cu caracter personal, potrivit scopului/obiectului și termenului prevăzut în contractul nr. _____ din _____, după expirarea căruia să fie șterse sau distruse.

Data

Semnăturile

▶ Anexa 7

PLAN DE ACTIVITĂȚI
conform contractului nr ____ din _____

I. Îngrijirea și supravegherea copilului

Îngrijitorul/îngrijitoarea va asigura necesitățile fizice, emoționale și de sănătate ale copilului, precum și măsurile corespunzătoare pentru satisfacerea acestor necesități, igiena personală, supravegherea și menținerea stării de sănătate, precum va proteja copilul față de orice formă de abuz, neglijare sau exploatare, după cum urmează:

- a) Particularități privind asigurarea unui mediu securizat și funcțional pentru copil
_____
- b) Particularități privind asigurarea unui mediu sănătos, sigur și stimulativ pentru copil
_____
- c) Particularități privind asigurarea copilului cu un mediu de viață adecvat dezvoltării complexe și armonioase în cadrul familiei sale _____
_____
- d) Particularități privind activitățile educaționale, de comunicare, jocul, stimularea timpurie a dezvoltării copilului _____
- e) Particularități privind sprijinirea copilului în dezvoltarea sa emoțională _____
_____
- f) Particularități privind asigurarea unui mediu psihic individualizat și protectiv _____
_____
- g) Indicații personalizate de îngrijire ale copilului, precizate de către reprezentantul legal al acestuia _____
_____
- h) Particularități privind acordarea primului ajutor în caz de îmbolnăvire/accidentare a copilului
_____
- i) În caz de necesitate, însoțește copilul la spital până când sosesc ei sau reprezentantul legal al copilului   DA   NU
- j) Modalitățile de comunicare urgentă cu reprezentantul legal al copilului, despre orice situație dificilă și urgentă apărută, legată de copil _____

II. Alimentarea copilului, regimul zilei și plimbările în aer liber

a) Îngrijitorul/îngrijitoarea asigură pentru copil, cu suportul reprezentantului legal, o dietă care să țină cont de nevoile de dezvoltare ale acestuia, precum și de preferințele sau specificul cultural și religios al copilului, după cum urmează:
_____
_____

b) Particularități privind regimul zilei și plimbările în aer liber:
_____
_____